

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 10 lõigete 2 ja 4 alusel. Käskkirjaga (edaspidi ka *toetusskeem*) kehtestatakse toetuse andmise tingimused ettevõtlusteadlikkuse kasvatamiseks, ettevõtete rahvusvahelistumise toetamiseks, ettevõtete teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (edaspidi *TAI*) mahukuse ja teadmussiirde võimekuse suurendamiseks ja innovaatiliste riigihangete edendamiseks.

Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027 (edaspidi rakenduskava) raames läbi viidud „ei kahjusta oluliselt“ analüüs ei tuvastanud, et käskkirjaga hõlmatud meetmed põhjustaks olulist kahju keskkonnamärgidele, toetatavad tegevused arvestavad ja panustavad kliima- ja keskkonnamärgide saavutamisse. Sellest tulenevalt puudub vajadus täiendavate leevendusmeetmete kehtestamiseks.

Käskkirjaga hõlmatud tegevuste elluviimisel lähtutakse rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud üldistest valikukriteeriumitest ja -metoodikast, mida kohaldatakse kõikidele rakenduskava poliitikaeesmärkidele ning nende raames toetatavatele meetmetele. Tegevuste elluviimise täpsem tegevuskava ning konkreetsed alategevused käskkirjas nimetatud tegevuste elluviimiseks koos täpse eelarve ning ajaraamiga määratletakse iga-aastases tegevuskavas. Tegevuskava koostamisel tagatakse kooskõla 2021–2027 rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud üldiste valikukriteeriumitega. Kõik tegevuskavas olevad projektid peavad panustama käskkirjaga seotud Eesti 2035 sihtidesse ja Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035 eesmärkidesse. Tegevuskava tegevused on mittediskrimineerivad ja läbipaistvad ning tagavad, et valitud tegevused arvestavad määruse nr 2021/1060 artiklis 9 sätestatud horisontaalseid põhimõtteid. Tegevuskava moodustamisel arvestatakse:

1. Rahastatavate tegevuste mõju meetme eesmärkide saavutamisele. Hinnatakse tegevuste panust meetme eesmärkidesse, sh projekti tulemuste ja mõju eeldatavat ulatust ning vajadusel väljundite ja tulemuste kestlikkust pärast tegevuste lõppu. Lisaks hinnatakse tegevuste panust meetme väljund- ja tulemusnäitaja(te) saavutamisse.
2. Rahastatavate tegevuste põhjendatust. Hinnatakse, kas tegevuste eesmärgipüstitus on põhjendatud; kas tegevuse sekkumisloogika on arusaadav ja mõjus; kas tegevused võimaldavad saavutada püstitatud eesmärgid ning planeeritud väljundid ja tulemused parimal moel. Hinnatakse, kas seos eesmärkidega ning mõjus on arusaadavad ning innovaatilisi lahendusi soosivad. Selgitatakse, kas tegevuste ajakava on realistlik, arvestades muuhulgas tegevuste omavahelisi seoseid ja ajalist järgnevust.
3. Rahastatavate tegevuste kuluefektiivsust. Hinnatakse, kas tegevused/lahendused on kuluefektiivsed planeeritud väljundite/tulemuste saavutamiseks. Hinnatakse, kas planeeritud eelarve on realistlik ja mõistlik – kas on selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve kokku pandud, kas planeeritud kulud on vajalikud ja mõistlikud, ning on olemas võimekus tegevustele järgnevate püsikulude rahastamiseks.

4. Suutlikkust rahastatavaid tegevusi ellu viia. Hinnatakse, kas tegevuste tegijal on kvalifikatsioon ja kogemus ning õiguslikud, organisatsioonilised või tehnilised eeldused tegevuste elluviimiseks kavandatud viisil ning jätkusuutlikust tagades.
5. Projekti koosõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega. Hinnatakse, kuidas võetakse arvesse ja aidatakse kaasa Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete (sooline võrdõiguslikkus, võrdsed võimalused, ligipääsetavus, kestlik areng, keskkonnakaitse ja kliimaneutraalsus ning täiendavalt regionaalareng) eesmärkide saavutamisele ja panustatakse seeläbi vastavasse riigi pikaajalise arengustrateegia näitajasse.

Käskkirjas toodud tegevused on koosõlas EL põhiõiguste hartas nimetatud põhiõigustega ja puuetega inimeste konventsiooni väärtustega.

Käskkirja eelnõu ja seletuskirja koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi *MKM*) majandusarengu osakonna ekspert Kaupo Sempelson (tel: 625 6350, e-post: kaupo.sempelson@mkm.ee), sama osakonna nõunik Sven Valliste (tel: 639 7606, e-post: sven.valliste@mkm.ee), sama osakonna avaliku sektori innovatsiooni ekspert Kati-Liis Vaarma (tel: 625 6319, e-post: kati-liis.vaarma@mkm.ee) ja strateegilise planeerimise osakonna struktuurivahendite õiguse ekspert Gerly Lootus (tel: 639 7652, e-post: gerly.lootus@mkm.ee).

Juriidilise ekspertiisi tegi MKM-i õigusosakonna õigusnõunik Gerly Lootus (tel: 639 7652, e-post: gerly.lootus@mkm.ee) (alates oktoober 2022).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Käskkiri koosneb 15 punktist.

Punkt 1. Reguleerimisala

Käskkiri panustab läbivalt järgmiste Eesti 2035 eesmärkide täitmisesse:

- Eesti majandus on tugev ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline ning leiab uusi äri võimalusi. Eesti majandus on paindlik ning valmis struktuurimuutusteks, pakkudes arenguvõimalusi kõigis piirkondades.
- Eesti majandus on uuendusmeelne ja teadmispõhine, kasutades uusi tehnoloogiaid ja ärimudeleid ning paindlikke töövorme. Loodud on soodsad tingimused ettevõtluse teadus- ja arendustegevuseks ning innovatsiooniks, teadlased ja ettevõtted teevad omavahel koostööd. Eesti majanduskeskkond kutsub töötama, ettevõtteid asutama või siitkaudu virtuaalselt äri ajama, investeerima, looma ja katsetama uusi lahendusi, millest on kasu ühiskonnale laiemalt.
- Eesti majandus on vastutustundlik inimeste ja looduse suhtes. Siin on paindlikku, uuendusmeelset ja vastutustundlikku ettevõtlust ning ausat konkurentsi soodustav turvaline majanduskeskkond. Kohalike ressursside väärindamine on kasvanud ja loodusvarade kasutamisel arvestatakse nii elurikkuse säilimise kui ka sotsiaal-majanduslike mõjudega.

Käskkiri panustab läbivalt järgnevate Eesti 2035 näitajate saavutamisse:

- TA kulud erasektoris 2%
- tööjõu tootlikkus osakaaluna ELi keskmisest 110%
- kasvuhoonegaaside netoheide CO2 ekvivalenttonnides

Meetme tegevused mõjutavad kõige enam „Eesti 2035“ majanduse strateegilise sihi „Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik“ komponenti „Eesti majandus on uuendusmeelne ja teadmispõhine“, nii ettevõtete innovatsioonivõimekuse ja -teadlikkuse suurendamine kui ka avaliku sektori innovatsioonihangete elluviimine kasvatab innovatsiooni nõudlust erasektoris. See suurendab erasektori võimekust uusi lahendusi luua, testida ja edasi müüa ning suurendab seeläbi ettevõtjate konkurentsivõimet. Innovatsiooniprojektide raames tehtav koostöö avaliku sektori, ettevõtjate, teadusasutuste või vabaühenduste vahel loob uusi võimalusi teadmussiirdeks ning uute koostöömodelite tekkeks. Erasektori innovaatuslikkus omakorda toetab indikaatorite tööjõu tootlikkus osakaaluna EL keskmisest ja TA kulud erasektoris saavutamist.

Eesti majandus on rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline ning leiab uusi äri võimalusi. Toetatakse Eesti ettevõtteid välisurgudel, kavandatakse uute välisesinduste avamist ja uuendatakse välisinvesteeringute riiki meelitamise strateegiat, seades fookuse teadusmahukamatele välisinvesteeringutele. Rahvusvahelistumise tegevused panustavad indikaatori tööjõu tootlikkus osakaaluna EL keskmisest eesmärgi täitmisesse.

Käskkirjaga hõlmatud sekkumiste nr 21.1.1.11 „Ettevõtjate TAI teadlikkuse kasvatamine (TAI võimalused) ja TAI võimekuse tõstmine“ ja nr 21.1.1.15 „Innovaatilised riigihanked“ tegevused panustavad keskkonnahoidu ja kliimaeesmärkide täitmisesse, kuna ettevõtete TAI mahukuse suurendamine toob kaasa tõenäoliselt teenuste, toodete, protsesside tõhustamise, mis aitab kaasa ka keskkonnale ebasoodsate mõjude vähenemisele ja viib meid lähemale kliimanetraalsuse eesmärgi saavutamisele. Läbi ettevõtjate TAI-suunalise arengu ja avaliku sektori innovatsiooni tellimuse suurenemise on potentsiaali ka turule uute, paremate ning keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse rohkem panustavate tehnoloogiate tekkele. Toodud sekkumised peavad panustama ka nutika spetsialiseerumise valdkondadesse, lähtudes „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ fookusvaldkondade teekaartidest. Nutika spetsialiseerumise valdkonnast mitu (nt nutikad ja kestlikud energialahendused, kohalike ressursside väärindamine, digilahendused igas eluvaldkonnas) toetavad otseselt keskkonnahoiu eesmärgi. Lisaks panustab käskkirja sekkumine 21.1.3.15 „Ettevõtlusteadlikkus, sealhulgas juhtimiskvaliteet ja vastutustundlik ettevõtlus“ oma tegevustega otseselt rohepöörde, sh ka keskkonna ja kliimaeesmärkide täitmisesse. Kõige otsesem mõju avaldub plaanitud tegevuste kaudu, mis hõlmavad ettevõtlusteadlikkuse suurendamist (sealhulgas ka digi-, rohe- ja innovatsiooniteadlikkuse tõstmiseks) ja ettevõtja juhtimiskvaliteedi tõstmist (ettevõtjate kestlikkuse ja vastutustundliku toimimise põhimõtete alase teadlikkuse levitamiseks ja praktikate juurutamiseks; digi-, rohe- ja innovatsioonipöörde läbi viimiseks vajalike tegevuste kavandamiseks ja elluviimiseks). Seeläbi panustatakse „Eesti 2035“ aluspõhimõtte näitajasse „Kasvuhoonegaaside netoheide CO2 ekvivalenttonnides“.

Toetusskeem toetab teadus- ja arendustegevuse ning ettevõtluse tulemusvaldkonna programmi „Ettevõtluskeskkonna programm 2022–2025“ meetme 1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine“ tegevuste 1 „Ettevõtluse arendamise soodustamine“, 2 „Arendustegevuse ja tootmisefektiivsuse tõstmise soodustamine“ ja 3 „Tehnoloogia- ja arendusmahukate investeringute soodustamine“ eesmärkide saavutamist ja programmi „Teadmussiirde programm 2022–2025“ meetme 1 „Ettevõtete TAI-mahukuse ja teadmussiirde võimekuse suurendamine“ tegevuse 1.1 „Ettevõtete innovatsiooni-, digi- ja rohepöörde soodustamine“ eesmärkide saavutamist.

Ettevõtlusteadlikkuse, sealhulgas juhtimiskvaliteedi ja vastutustundliku ettevõtluse suuna tegevused on otseselt ja konkreetselt seotud järgmiste „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukavas 2021–2035“ (TAIE) välja toodud tegevustega:

- soositakse uute ärimodelite, sealhulgas ringmajanduse ja vastutustundliku ettevõtluse põhimõtete rakendamist ettevõtjate juhtimiskultuuris teavitustöö, koolitustegevuse, auditite läbiviimise toetamise ja ning vastutustundliku ettevõtluse teekaardi koostamise kaudu;
- tõstetakse ettevõtjate teadlikkust nn kaksikpöördest ning ettevõtjate üleminekust ning pakutakse tugiteenuseid, et soodustada tehnoloogia uuendamist, parimate võimalike tehnoloogiate kasutamist, juhtimiskvaliteedi tõusu ja põlvkondade vahetust.

Ettevõtjate rahvusvahelistumise toetamise (sealhulgas välisesindajate võrgustiku arendamine, ühisstendidel osalemise toetamine, ekspordialaste kompetentside ja võimekuse arendamine; Välisinvesteeringute ja välisspetsialistide kaasamise toetamine) suuna tegevused on seotud järgmiste TAIE tegevustega:

- arendatakse ettevõtjate võimekust juhtida terviklikult müüki ja turundust, et siseneda rahvusvahelistele turgudele ja seal püsida (nt seminaride, koolituste, kasvu- ja arenguprogrammide kaudu), sealhulgas arvestades e-kaubanduse võimalusi;
- toetatakse ettevõtjate kasvu ja laienemist olemasolevatel ja uutel eksporditurgudel, sealhulgas vajalike kontaktide leidmise, välisesindajate võrgustiku, messidel osalemise, nõustamise, sihtturupõhiste kompleksteenuste-toetuste, finantsinstrumentide jms kaudu;
- suurendatakse Eesti ettevõtjate rahvusvahelist nähtavust, sealhulgas äridiplomaatia ning Eesti kuvandi sihipärase edendamise ja turundamise kaudu;
- soodustatakse Eestis juba väljaarendatud TAI-mahukate toodete ja tehnoloogiate ekspordi kasvu ning luuakse eeldused uute toodete ja teenuste arendamiseks ja müügiks kõrgema lisandväärtusega valdkondades ja turgudel, toetatakse ettevõtteid kvaliteeditaristu teenuste kaudu ja aidatakse sihtturul

vajalike sertifikaatide ja müügilubade hankimisel toetamisega, soodustatakse ettevõtjatevahelist koostööd ja ühistegevust ekspordimahu kasvatamiseks.

- Keskendutakse kahe turutõrke kõrvaldamisele: a) ebatäiuslik ja ebaühtlane teave, mis on tingitud turgudeüleselt kättesaadava teabe rohkusest ja keerukusest, ning b) koordineerimine ja võrgustiku puudulik sisenemine turgudele ühiselt, kulutõhusalt ja hästi ettevalmistatud pakkumisega.

Ettevõtjate TAI teadlikkuse kasvatamine (TAI võimalused) ja TAI võimekuse tõstmise suuna tegevused on seotud järgmiste TAIE tegevustega:

- arendatakse teenuseid, et suurendada ettevõtjate teadlikkust TAI vajalikkusest ja võimalustest, sealhulgas jagades innovatsioonialast teavet (analüüsid ja turuseire), korraldades infoüritusi ning kaasates valdkondlikke eksperte ja koostöökogusid;

- suurendatakse ettevõtjate TAI võimekust, sealhulgas innovatsiooniks vajalike pädevuste arendamise, kvalifitseeritud tööjõu palkamise toe ja ettevõtjatele vajalike koostöövõrgustike arendamise kaudu;

- arendatakse innovatsiooni (sealhulgas toote-, turu-, protsessi-, organisatsiooni-, personaliinnovatsiooni) soodustavaid teenuseid ja kujundatakse ettevõtjatele vajalik tugisüsteem (mh kvaliteeditaristu edendamine, lepingute sõlmimise ja intellektuaalomandi alane nõustamine ning tugi toodetele vajalike sertifikaatide saamiseks ja rahvusvahelise koostöös ja programmides osalemiseks);

Innovaatiliste riigihangete suuna tegevused on seotud järgmise TAIE tegevusega:

- suurendatakse riigi, sealhulgas kohalike omavalitsuste pädevust ja rolli teadus- ja arendustööde tellija ning uuenduste eestvedajana, sealhulgas innovatiivsete riigihangete kaudu;

Punkt 2. Toetatavad tegevused

Kirjeldatakse toetusskeemi raames ellu viidavaid tegevusi. Tegevusi on võimalik ellu viia omategevustena või hankida tegevuste elluviimiseks vajalikke teenuseid.

Toetusskeem sisaldab rakenduskava tegevusi koos käskkirjas nimetatud alategevustega. Konkreetsed tegevused nimetatud alategevuste elluviimiseks koos täpse eelarve ning ajaraamiga määratletakse toetusskeemi iga-aastases tegevuskavas.

Punkt 2.1. sätestab tegevusena ettevõtlusteadlikkuse tõstmise. Loomaks eeldust uute ettevõtjate tekkele ning tõstmaks inimeste aktiivset eluhoiakut, viiakse selle alamtegevuse raames ellu erinevaid ettevõtlusteadlikkust tõstvaid tegevusi. Sellisteks tegevusteks võivad olla näiteks ettevõtlustpäevad,

Ettevõtlusnädal, Ettevõtluse tunnustamise üritused, meediakampaaniad erinevatel teemadel (nt tootearendus) ja paljud teised sarnase iseloomuga tegevused. Tegevuste raames kavandatakse ka erinevas vormis tegevusi ettevõtjate vastutustundlikkuse kasvatamiseks ja vastutustundliku ettevõtluse edendamiseks Eestis.

Ettevõtlusteadlikkuse tõstmise alla kuuluvate tegevuste seas on muuhulgas ka ettevõtlikkusprojektide konkursid, mille raames elluviija hangib uudseid, innovaatilisi ning leidlikke projekte, et tõsta kodanike seas ettevõtlikkust ning ettevõtlusteadlikkust. Läbivalt keskendutakse kolmikpöördega seotud teadlikkuse kasvatamisele, mis tähendab innovatsiooni-, digi- ja rohevaldkonna teadlikkuse alaste tegevuste läbiviimist. Samuti on üks fookusi ettevõtjate juhtimiskvaliteedi kasvatamisele suunatud tegevuste elluviimine.

Lisaks kirjeldatakse punktis 2.1. ka teadmiste ja kompetentside tõstmiseks vajalike tegevuste iseloomu. Teadmiste ja kompetentside tõstmise tegevuse raames pakutakse ettevõtjatele erinevaid ettevõtja tegevusetappidega seotud spetsiifilisi koolitusi. Sellised koolitused võivad olla teemadel nagu juhtimine, tootearendus, tootmiskorraldus, turundus, müük, ekspordimüük ja teistel sarnastel teemadel. Sellised koolitused on vajalikud, et suurendada ettevõtjate tootlikkust ja kasvatada seeläbi tööhõivet, samuti suurendamaks ettevõtjate võimekust teenida kõrgemat tulu ja olla konkurentsivõimelisemad tänu paremini ja efektiivsemalt planeeritud toodete ja teenuste pakkumisele.

Punkt 2.2. sätestab, et toetusskeemi raames viiakse ellu ettevõtjate rahvusvahelistumise toetamise (sealhulgas välisesindajate võrgustiku arendamine, ühisstendidel osalemise toetamine, ekspordialaste kompetentside ja võimekuse arendamine, välisinvesteeringute ja välisspetsialistide kaasamise toetamine) suuna tegevusi. Ekspordi arendamise peamiseks eesmärgiks on aidata Eesti ettevõtjatel arendada ja toota senisest efektiivsemalt kõrgema lisandväärtusega tooteid ja teenuseid, et olla rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisemad ning suurendada seeläbi ekspordi. Oluline on ka suurendada Eesti võimekust tuua riiki kõrge lisandväärtusega välisinvesteeringuid ning kaasata rahvusvahelist oskusteavet. Seetõttu pakutakse käesolevast toetusskeemist ettevõtjate abistamiseks erinevaid teenuseid:

- turuteabe edastamine, mis kätkeb endas ettevõtjate kasvu ja laienemise toetamist olemasolevatel ja uutel eksporditurgudel, sealhulgas vajalike kontaktide leidmist läbi välisesindajate võrgustiku, messidel osalemise, konsultatsioonide, suunatud teenuste sihtturgudel ning ärikoostöö ja ühistegevuse edendamise kaudu;
- turuteadlikkuse tõstmine, mille abil suurendatakse ettevõtjate suutlikkust teha turuanalüüse, avastada turusignaale, arendada turusuunitlusega tooteid ja teenuseid ning turustada tooteid ja teenuseid;
- turu nähtavus, mida iseloomustavad ühisstendid, kontaktreisid, sektoripõhine turundustoetus, mille abil suurendatakse Eesti ettevõtjate, nende esindajate ja Eesti kui terviku rahvusvahelist nähtavust, sealhulgas äridiplomaatia, sihipärase kommunikatsiooni ning reklaami ja turunduse kaudu;

- välisinvesteeringute Eestisse kaasamiseks tehtavad tegevused, mis aitavad luua võimalusi Eesti ettevõtjatele kaasamiseks välisinvesteeringuid ning rahvusvahelist oskusteavet.

Täpsem tegevuskava ning konkreetsed alamtegevused ülal nimetatud tegevuste elluviimiseks koos täpse eelarve ning ajaraamiga määratletakse toetusskeemi iga-aastases tegevuskavas, mis koostatakse „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ ning teiste tulevikus loodavate välisinvesteeringute ja ekspordi tegevuskavade alusel. Samuti arvestatakse tegevuste planeerimisel ka turuolukorda ning lähtutakse ettevõtjate vajadustest.

Punkt 2.3. määratleb ettevõtete TAI teadlikkuse kasvatamise (TAI võimalused) ja TAI võimekuse tõstmise alategevused. Kõik tegevused keskenduvad „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ nutika spetsialiseerumise fookusvaldkondade teekaartidele. Nendeks valdkondadeks on: digilahendused igas eluvaldkonnas, tervisetehnoloogiad ja -teenused, kohalike ressursside väärindamine ning nutikad ja kestlikud energialahendused. Toetusskeemi raames pakutakse TAI teadlikkuse kasvatamise teenuseid. TAI teadlikkuse kasvatamise teenuste pakkumine ettevõtjatele on oluline, et tõuseks ettevõtjate teadlikkus innovatsiooni absorbeerimise võimalustest, allikatest ja uutest äri võimalustest sektoris, milles ettevõtja tegutseb või soovib tegutsemist alustada. Teadlikkuse tõus on oluline eeldus vajaliku valdkondliku kompetentsi ja innovatsioonivõimekuse kasvuks. Toetusskeemi raames ellu viidavad tegevused võib jagada järgmistesse gruppidesse: teavitustegevused, mis sisaldavad üldisi tehnoloogia- ja teadmuspõhisele innovatsioonile suunatud tegevusi ning valdkondlikud tegevused, sh valdkondlikud ekspertiisid, koostöövõrgustike arendamine ja rahvusvaheliste programmide konsultatsiooniteenused. See hõlmab nii koostöövõrgustikes kui ka strateegilise tähtsusega valdkondade väärtusahelates osalemist. Teavitustegevuste raames tehakse nii üldisi kui ka valdkondlikult sihitud tegevusi, et tõsta ettevõtjate teadlikkust nii tehnoloogia- ja teadmusmahuka ettevõtluse võimalustest, samuti kajastatakse valdkondlikke arengusuundi. Teavitustegevuste võimalikult efektiivse ja asjakohase teostamise huvides on oluline Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse esindajate osalemine asjakohastes võrgustikes ning kontaktvõrgustiku laiendamine.

Toetusskeemi raames pakutakse ka TAI võimekuse tõstmise teenuseid, nt ekspertide, teadmiste ja oskuste vahendamist, et tugevdada ettevõtja teadus- ja arendustegevuse võimekust ning innovatsioonivõimet. Vajalike kompetentside ja teadmusressursi olemasolu ja vahetus on oluline eeldus ettevõtja TAI tegevusteks vajalike kompetentside võimekuse kasvuks. Selle tegevuse raames pakutakse ettevõtjatele arenduskoostöö teenuseid, ettevõtluspotentsiaali ja ettevõtte väärtuse hindamisega seotud tegevusi, innovatsioonidiagnostika teenuseid, intellektuaalomandi teenuseid, ettevõtte arendusspetsialistide kompetentside kasvatamise programmi ning tippinnovaatorite arendusprogrammi.

Punkt 2.4. sätestab, et Innovaatiliste riigihangete edendamiseks viiakse läbi info- ja nõustamisteenuseid ning pakutakse juriidilist ja valdkondlikku ekspertiisi seoses innovaatiliste riigihangetega, et suurendada informeeritud ja asjatundliku nõudlust. Lisaks osaletakse innovaatiliste riigihangete rahvusvahelistes võrgustikes ning viiakse läbi sellekohane infovahetus, et tuua rahvusvahelist teadmist ja parimaid praktikaid Eestisse. Lisaks korraldatakse ka turudialooge, eesmärgiga leida avaliku sektori temaatilistele kitsaskohtadele lahendusi ning suurendada avaliku- ja erasektori koostööd innovaatiliste lahenduste

elluviimisel. Innovaatiliste riigihangete edendamiseks läbiviidavate tegevuste elluviimisel lähtutakse „Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“ fookusvaldkondade teekaartidest.

Punkt 3. Tulemused

Punkt 3 määratleb toetuskeemi näitajad.

Punktis on esitatud struktuurivahendite rakenduskava väljund- ja tulemusnäitajad ning meetmete nimekirjaga kehtestatud täiendav näitaja innovaatiliste riigihangete tegevuse tulemuslikkuse jälgimiseks. Struktuurivahendite rakenduskava näeb meetme nr 2.1.1.3.1 „Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeringute soodustamine“ ja meetme nr 21.1.1.1. „Ettevõtjate TAI-mahukuse ja teadmussiirde võimekuse suurendamine“ raames ette väljund- ja tulemusnäitajad, millesse käesolev toetuskeem panustab.

Näitajate täitmise seiret korraldatakse vastavalt Rahandusministeeriumi poolt kinnitatud näitajate metoodikale.

Punkt 4. Rakendusüksus ja rakendusasutus

Rakendusasutus on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja rakendusüksus Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi *EIS*).

Punkt 5. Elluviija ja partner(id)

Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus määratakse elluviijaks vastavalt ÜSS § 10 lõikele 4. Elluviija ja rakendusüksuse ülesannete täitmine on EISis lahutatud struktuuriüksuste tasandil. EIS nimetati elluviijaks, sest ta on riigi sihtasutus, mille põhikirjalised tegevused seonduvad käskkirjas nimetatud tegevuste elluviimisega. EISi eesmärgiks on põhikirja punktide 2.1.2 ja 2.1.3 kohaselt ettevõtjate konkurentsivõime tõstmine ning ettevõtjate teadus-, arendus- ja innovatsioonivõimekuse kasvatamine.

Elluviijal on õigus kaasata partnereid erialaliitude, ettevõtluse tugiorganisatsioonide ja ettevõtjate hulgast, viies läbi efektiivsus analüüsi, mille kaudu selgitatakse välja kõige asjakohasem partner. Elluviija kooskõlastab partnerid rakendusasutusega. Partnerid osalevad elluviijaga tegevuste teostamises, nad ei ole töövõtjad ega teenuseosutajad. Partnerina tegevustesse kaasatud osapooled ei teeni kasumit läbiviidavatest tegevustest.

EIS oli „Ettevõtlusteadlikkuse“ programmi elluviija ka struktuurivahendite rahastusperioodil 2014–2020, mis tagab tegevuste jätkuvuse, jätkusuutlikkuse ja pakutavate teenuste kvaliteedi tagamiseks vajaliku kompetentsi.

Alategevus	Indikaatori tüüp	Indikaator	Alg-tase 2023	Vahe-sihttase 2024	Siht-tase 2029	Andmeallikad	Mõõtmissagedus
21.1.3.15 Ettevõtlaste adlikkus, sealhulgas juhtimiskva- liteet ja vastutustun- dlik ettevõtlus	Rakendus kava väljundnäi- taja	Toetatavad ettevõtjad (millest: mikro-, väikesed, keskmise suurusega ja suured ettevõtjad)	0	200	700	SFOS, projektaruanded (vahe- ja lõpparuanded)	Jooksvalt pärast esimest abi andmist ettevõttele (st tegevuses/üritusel/te- enuses osalemise toimumise järel)
	Rakendus kava väljundnäi- taja	Mitterahalis- t toetust saavad ettevõtjad	0	200	700	SFOS, projektaruanded (vahe- ja lõpparuanded)	Jooksvalt pärast esimest abi andmist ettevõttele (st tegevuses/üritusel/te- enuses osalemise toimumise järel)
21.1.3.11 Ettevõtjate rahvusvahe- listumise toetamine (sh välisesinda- jate võrgustiku arendamine, ühisestendi- del osalemise toetamine, ekspordial- aste kompetent- side ja võimekuse arendamine)	Rakendus kava väljundnäi- taja	Toetatavad ettevõtjad (millest: mikro-, väikesed, keskmise suurusega ja suured ettevõtjad) arv	0	850	5000	SFOS, projektaruanded (vahe- ja lõpparuanded)	Jooksvalt pärast esimest abi andmist ettevõttele (st tegevuses/üritusel/te- enuses osalemise toimumise järel)
		Mitterahalis- t toetust saavad ettevõtjad	0	850	5000	SFOS, projektaruanded (vahe- ja lõpparuanded)	Jooksvalt pärast esimest abi andmist ettevõttele (st tegevuses/üritusel/te- enuses osalemise toimumise järel)
	Rakendus kava tulemusnäi- taja	VKEde, kellel on suurem lisandväärtu- s töötaja kohta	0	Ei kohaldu	3000	Projektide järelaruanded või Äriregistri andmed. Andmeid on võimalik koguda	Esimese majandusaasta andmete põhjal peale väljundi saavutamist (ehk andmed saab teisel majandusaastal

e; Välisinvest eeringute ja välisspetsi alistide kaasamise toetamine)						kas toetuse saajate poolt esitatavate järelaruannetega või RÜ poolt tehtava järehtegevusena. Kuna vajalikud andmed on kättesaadavad ja põhinevad Äriregistris kättesaadavatel majandusaasta aruannetel, ei pea panema toetuse saajatele täiendavat halduskoormust sellise aruandluse esitamiseks, kui vastavas toetusmeetmes ei ole vajalik koguda järelaruannetega lisaks muud sellist infot, mida ei ole võimalik avalikest allikatest saada. Sellisel juhul teeb väljavõtted peale majandusaasta aruannete esitamise tähtaja saabumist	peale väljundi saavutamist/projekti lõppemist, kui majandusaasta aruande esitamise tähtaeg Äriregistrile on saabunud).
--	--	--	--	--	--	--	---

						rakendusüksus ja lisab andmed SFOSi projekti näitajatesse. Unikaalsete ettevõtjate arvu väljavõtte tagatakse SFOS aruandlusega	
21.1.1.11 Ettevõtjate TAI teadlikkuse kasvatamine (TAI võimalused) ja TAI võimekuse tõstmine	Rakendus kava väljundnäitaja	Toetatavad ettevõtjad (millest: mikro-, väikesed, keskmise suurusega ja suured ettevõtjad)	0	500	1580	SFOS, projektiaruanded (vahe- ja lõpparuanded)	Jooksvalt pärast esimest abi andmist ettevõttele (st tegevuses/üritusel/teenuses osalemise toimumise järel)
		Mitterahalist toetust saavad ettevõtjad	0	500	1580	SFOS, projektiaruanded (vahe- ja lõpparuanded)	Jooksvalt pärast esimest abi andmist ettevõttele (st tegevuses/üritusel/teenuses osalemise toimumise järel)
	Rakendus kava tulemusnäitaja	VKEd, kellel on suurem lisandväärtus töötaja kohta	0	Ei kohaldu	500	Projektide järelaruanded või Äriregistri andmed. Andmeid on võimalik koguda kas toetuse saajate poolt esitatavate järelaruannetega või RÜ poolt tehtava järeltegevusena. Kuna vajalikud andmed on kättesaadavad ja	Esimese majandusaasta andmete põhjal peale väljundi saavutamist (ehk andmed saab teisel majandusaastal peale väljundi saavutamist/projekti lõppemist, kui majandusaasta aruande esitamise tähtaeg Äriregistrile on saabunud).

					põhinevad Äriregistris kättesaadavatel majandusaasta aruannetel, ei pea panema toetuse saajatele täiendavat halduskoormust sellise aruandluse esitamiseks, kui vastavas toetusmeetmes ei ole vajalik koguda järelaruannetega lisaks muud sellist infot, mida ei ole võimalik avalikest allikatest saada. Sellisel juhul teeb väljavõtted peale majandusaasta aruannete esitamise tähtaja saabumist rakendusüksus ja lisab andmed SFOSi projekti näitajatesse. Unikaalsete ettevõtjate arvu väljavõte tagatakse SFOS aruandlusega	
--	--	--	--	--	---	--

21.1.1.15. Innovaatilis ed riigihanked	Meetmete nimekirja väljundnäi taja	Tegevustes osalenute arv	0	300	900	SFOS, projektaruande d (vahe- ja lõpparuanded)	Jooksvalt pärast iga tegevuse/ürituse lõppemist.
---	---	--------------------------------	---	-----	-----	---	--

Punkt 6. Sihtgrupp

Toetusskeemi sihtgrupi moodustavad kõik ettevõtlusega seotud inimesed, sealhulgas nii inimesed, kes juba ettevõtlusega tegelevad, kui ka inimesed, kes veel ettevõtlusega ei tegele, kuid kes on ettevõtlusest huvitatud ning võivad omada potentsiaali tegutsemaks tulevikus ettevõtjana, sealhulgas erinevatesse gruppidesse kuuluvad inimesed. Kuigi rahvusvahelistumise tegevuste peamine suunitlus on VKE-dele, sihtrühma valikul ettevõtte suurust ei piirata, kuna suurettevõtjate osalemisel tegevustes võivad saada kasu VKE-d. Lisaks on sihtgrupiks ka avaliku sektori organisatsioonid ja nende töötajad, kes on potentsiaalsed innovaatiliste riigihangete läbiviijad.

Punkt 7. Lõppsaajad ja nende toetuse andmise tingimused

Vastavalt toetuse andmise tingimustele võivad lõppsaajaks kvalifitseeruda kõik Eestis tegutsevad ettevõtjad või ettevõtlusega alustada plaanivad inimesed. Lisaks ka ettevõtluse edendamise tegelevad ja ettevõtluse arengusse panustavad juriidilised isikud, sealhulgas teadus- ja arendusasutused kuna suureneb TAI nõudlus, millest tulenevalt suureneb ettevõtlusmaastiku teadmusmahukus. Lõppsaajateks on ka avaliku sektori organisatsioonid ja nende töötajad, kes on potentsiaalsed innovaatiliste riigihangete läbiviijad.

Punkt 8. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste ja kulude abikõlblikkuse perioodi algab 01.10.2022. a. ja tegevused peavad olema lõpetatud hiljemalt 31. detsembriks 2029. a.

Punkt 9. Tegevuste eelarve

Programmi tegevuste detailne kirjeldus ja eelarve kulukohtade lõikes esitatakse rakendusasutusele iga-aastaselt jooksva aasta planeeritud tegevuskava näol. Tegevuskava lähtub „TAIE arengukavast 2021 - 2035“ ning selle rakendusplaani prioriteetidest ning panustab nende saavutamisse. Käskkirjas kajastatud sekkumised on kajastatud vaid käesolevas käskkirjas ning lisanduvaid käskkirju nende sekkumistele ei kehtestata.

Punkt 10. Kulude abikõlblikkus

Abikõlblikud kulud on kulud, mis on otseselt vajalikud ja mõistlikud toetusskeemi tegevuste elluviimiseks ja toetusskeemi eesmärkide saavutamiseks ning mis on kooskõlas õigusaktides sätestatud nõuetega. Abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude loetelu on käskkirjas välja toodud.

Kulusid võib lugeda abikõlblikuks, kui need on tekkinud abikõlblikkuse perioodil ja sellele järgneva 45 kalendripäeva jooksul. Kulude tekkimise aluseks olevad tegevused peavad toimuma abikõlblikkuse perioodil. Kulu tasumisele ei ole ajalisi piiranguid seatud, kulude tasumise aeg ei pea jääma projekti abikõlblikkuse perioodi ehk maksmine võib jääda hilisemaks, kuid kulu tasumine peab jääma rakenduskava abikõlblikkuse perioodi (kuni 31.12.2029. a).

Abikõlbmatud kulud on lisaks toetusskeemis sätestatud kuludele ka ühendmääruse §-s 17 sätestatud kulud ning kulud, mis ei ole seotud ega kooskõlas toetusskeemi eesmärkidega.

Punkt 11. Toetuse maksmise tingimused ja kord

Käskkirjas sätestatud toetuse maksmise tingimused ja kord lähtuvad ühendmääruse §-dest 24–32, millele vastavalt elluvijale toetust makstakse. Käskkiri sätestab, et abikõlblike kulude ning võimalike partnerite või tegevustes osalejate omafinantseeringu tõendamisel (juhul kui omafinantseering rakendub), arvestatakse ainult raamatupidamise algdokumentide alusel ja pangaülekande (välja arvatud lihtsustatud hüvitamisviisi korral) teel tasutud kuludega.

Toetuse maksmise eelduseks on projekti tegevustest tingitud abikõlblike kulude tekkimist tõendavate kuludokumentide või nende koopiade esitamine ning nende kinnitamine rakendusüksuse poolt. Maksetaotluse menetlemine toimub vastavalt rakendusüksuse juhtumis- ja kontrollisüsteemide kirjelduse alusel välja töötatud protseduuridele.

Punkt 12. Elluvijja õigused ja kohustused

Toetusskeemi elluvijja koostab TAIE arengukava alusel ning arvesse võttes rakenduskava ja toetusskeemi eesmärgid, toetusskeemi järgneva(te) aasta(te) tegevuskava eelnõu ja indikatiivse eelarve ning esitab selle rakendusasutusele kinnitamiseks. Programmi tegevuskava sisaldab tegevuste ja alategevuste loetelu aastate lõikes, sihtgruppi ja tegevustele kuluvat aega ning indikatiivset eelarvet iga tegevuse kohta. Selleks, et tagada programmi otsene ja selge panustamine TAIE strateegiliste sihtide saavutamisse, näidatakse tegevuskavas seoseid TAIE arengukavaga. Lisaks on oluline, et elluvijja toob tegevuskavas välja regionaalse puutumuse potentsiaaliga tegevused ning hindab nende asjakohasust tasakaaluka regionaalse arengu põhimõtte edendamiseks. Elluvijja käsitleb tegevuskavas ka seoseid teiste horisontaalsete põhimõtetega, sealjuures pööratakse tegevustes tähelepanu ettevõtluses alaesindatud rühmade võimalusel suuremale kaasamisele. Elluvijja tagab, et puuduks riive horisontaalsete põhimõtete suunas ning võimalusel kujundab tegevusi nii, et need panustaksid positiivselt horisontaalsete põhimõtete edendamisesse.

Programmi elluviimisel tuleb elluviijal järgida riigihangete seadust; tagada programmi elluviimiseks vajaliku tööjõu ja tehnilise varustatuse olemasolu; tagada programmi kulu- ja maksedokumentide eristatus muudest kulu- ja maksedokumentidest; säilitada programmi teostamise dokumentatsioonid, tagada programmi elluviimise käigus seotud vara säilimine ja sihtotstarbeline kasutamine vähemalt 5 aasta jooksul programmi abikõlblikkuse perioodi lõppemisest; võimaldada teostada kuludokumentide auditit ja kontrolli; osutada igakülgset abi auditi ja kontrolli kiireks läbiviimiseks ning esitada asjakohased dokumendid; maksta tagasinõutav toetus rakendusasutuse poolt märgitud summas ja tähtjaks tagasi ning oluline on silmas pida, et elluviijal on kohustus täita ka teisi „perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse” ja selle alusel antud õigusaktides ning toetusskeemis sätestatud kohustusi. Näiteks on elluviija kohustatud määruse „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ §-s 2 toodud nõuete kohaselt juhul kui projekti kogumaksumus on üle kümne miljoni euro, korraldama teavitusürituse eesmärgiga informeerida avalikkust toetuse saamisest, kaasates ürituse läbiviimisse korraldusasutuse, kes kaasab Euroopa Komisjoni.

Elluviijal on õigus teha rakendusasutusele ettepanekuid toetusskeemi ja tegevuskava muutmiseks, sealhulgas õigus teha ettepanekuid tegevuskavas kinnitatud tegevuste elluviimise edasilükkamiseks või ärajätmiseks. Samuti on elluviijal õigus küsida programmi tegevuskavasse tehtavate ettepanekute kohta lisateavet, mis on vajalik tegevuste abikõlblikkuses, eesmärgipärasuses ja elluviidavuses veendumiseks.

Punkt 13. Aruandlus

Toetusskeemi elluviija on kohustatud koostama vahearuannet sagedusega üks kord aastas ning esitama selle rakendusüksusele kinnitamiseks hiljemalt rakendusüksuse poolt määratud tähtjaks. Lõpparuanne esitatakse toetusskeemi lõppedes, koos viimase maksetaotlusega.

Elluviija esitab rakendusüksusele ja rakendusasutusele tähtaegselt nõutud informatsiooni ning aruanded ettenähtud vormil ja tähtaegadel.

Punkt 14. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord ning toetuse tagasiküsimine

Kui ilmneb, et toetust on kasutatud mitteabikõlblike kulude hüvitamiseks, teeb rakendusasutus otsuse nõuda elluviijalt toetus osaliselt või täielikult tagasi.

Toetuse tagasinõudmisega tegeleb rakendusasutus vastavalt ÜSS2021_2027 §-dele 28–30.

Punkt 15. Riigiabi

Elluviija hindab, kas sihtgrupile antav toetus on riigiabi, kontrollib abisaajate vastavust VTA määruse või üldise grupierandi määruse nõuetele.

Elluviijale ei anta riigiabi, vaid riigiabi saavad tegevustes osalejad ehk kaudsed kasusaajad, kui vastav tegevus täidab kõik riigiabi tingimused. Kaudsele kasusaajale määratava riigiabi summas ei võeta arvesse kaudseid kulusid ega kasutata lihtsustatud hüvitamisviise, vaid riigiabi summa määratakse üksnes otsesete kulude alusel. Näiteks koolitusabi puhul leitakse abi summa ühele osalejale jagades koolitusega seotud otsesed kulud (esineja, ruum, materjalid jms) osalejate arvuga.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 2021/1060 millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid.

4. Käskkirja mõjud

Toetusskeem juhindub rakenduskavast ning TAIE arengukavast.

Tegevussuuna „Ettevõtlusteadlikkus, sealhulgas juhtimiskvaliteet ja vastutustundlik ettevõtlus“ raames ellu viidavate tegevuste tulemusel avaldub järgmine mõju:

- Paraneb ettevõtjate juhtimiskvaliteet, mille tulemusel tehakse targemaid otsuseid ja kasvab ettevõtja loodav lisandväärtus, mis on ka TAIE arengukava peamine eesmärk;
- Suureneb vastutustundliku ettevõtluse põhimõtteid järgivate ettevõtjate hulk ja süveneb vastutustundlikum toimimine;
- Paranevad ettevõtjate temaatilised valdkondlikud kompetentsid, mis võimaldavad kasvatada ettevõtja konkurentsivõimet ning teadmus- ja tehnoloogiamahukust;
- Suureneb ettevõtlusalane teadlikkus ja ettevõtlikkus ühiskonnas laiemalt.

Toetusskeem avaldab ettevõtjate rahvusvahelistumisele alljärgnevat mõju:

- soodustatakse Eestis juba väljaarendatud TAI-mahukate toodete ja tehnoloogiate ekspordi kasvu ning luua eeldused uute toodete ja teenuste arendamiseks ja müügiks kõrgema lisandväärtusega valdkondades ja turgudel. Toetatakse ettevõtteid kvaliteeditaristu teenuste kaudu ja aidatakse sihtturul vajalike sertifikaatide ja müügilubade hankimise toetamisega, et soodustada ettevõtjatevahelist koostööd ja ühistegevust ekspordimahu kasvatamiseks;

- arendatakse ettevõtjate võimekust juhtida terviklikult müüki ja turundust, et siseneda rahvusvahelistele turgudele ja seal püsida (nt seminaride, koolituste, kasvu- ja arenguprogrammide kaudu), sealhulgas arvestades e-kaubanduse võimalusi;
- toetatakse ettevõtjate kasvu ja laienemist olemasolevatel ja uutel eksporditurgudel, sealhulgas vajalike kontaktide leidmise, välisesindajate võrgustiku, messidel osalemise, nõustamise, sihtturupõhiste kompleksteenuste-toetuste, finantsinstrumentide jms kaudu;
- soodustatakse ettevõtjate investeringuid uute geograafiliste ja tooteturgude hõivamiseks;
- suurendatakse Eesti ettevõtjate rahvusvahelist nähtavust, sealhulgas äridiplomaatia ning Eesti kuvandi sihipärase edendamise ja turundamise kaudu;
- tugevdatakse Eesti integreeritust EL-i ühtse turuga, vähendatakse kaubandustõkkeid ja liigset halduskoormust, et soodustada ekspordiambitsiooniga ettevõtjate piiriülest tegevust (sealhulgas avaliku halduse digiteerimine, parem teabevahetus ja nõustamine);
- toetatakse tehnoloogia- ja arendusmahukate investeringute kaasamist eelkõige TAIE fookusvaldkondades;
- kujundatakse konkurentsivõimeline ja paindlik investeerimiskeskond kõigis Eesti piirkondades, sealhulgas tagades sobivad finantseerimisvõimalused ning suunatakse rohkem ressursi ja toetusi regioonidesse, et Eesti areneks majanduslikult senisest võrdsemalt.

Ettevõtjate innovatsiooniteadlikkuse ja -võimekuse suurendamise toetusskeemi jõustumine võimaldab Eesti ettevõtjatel saada teadmisi ja kasvatada võimekust teadmusel- ja tehnoloogial põhineva ettevõtluse alustamiseks, arendamiseks ja elluviimiseks. Teadmiste ja võimekuste kasvatamine on oluline, et tekiks rohkem ettevõtteid, kes on suutelised looma teadmus- ja tehnoloogiapõhiseid tooteid ja teenuseid, mis annavad kõrgema lisandväärtuse ja toovad suuremat kasu nii ettevõtjale kui riigile. Elluviija poolt toetusmeetme raames pakutavad teenused võimaldavad ettevõtjal saada paremini kätte tema ettevõtlusega ja arenguvõimalustega haakuvat informatsiooni vajalikul kontsentreeritud kujul, et oleks võimalik kiiremini ja vähemate ettevõtja ressursidega jõuda lühema aja jooksul kiirema arenguni.

Toetusskeemi mõjul peaks suurenema ettevõtjate hulk, kelle teadmised ja huvi teadmus- ja tehnoloogiamahuka ettevõtluse kohta suureneb, kes teavad mis viisil ja millistes suundades on võimalik teadmus- ja tehnoloogiapõhist ettevõtlust arendada ning saada selle elluviimiseks vajalikke teadmisi ja kompetentse.

Meetme tulemusel lisandub ettevõtjaid, kellel kompetentside tõusu ja inimressursi kättesaadavuse tõusu tõttu kasvab võimekus läbi viia TAI-l põhinevaid arendustegevusi. See on eelduseks järgmise põlvkonna suure lisandväärtusega ettevõtjate juurdekasvuks Eesti majanduses.

Innovaatiliste riigihangete tegevuste elluviimine suurendab avaliku sektori rolli ja võimekust innovatiivsete lahenduste hankijana. Igal aastal suunatakse riigihangete kaudu ettevõtlusse üle 3 miljardi euro, mis moodustab suurusjärgus 30% riigieelarve kulude mahust ja 12-13% Eesti SKP-st. Avalikul sektoril on seega turu mõjutamiseks arvestatav ostujõud, mille sihipärase haldamisega on võimalik

ergutada turul innovatsiooni, suunata ettevõtjaid arendustegevustele ning saada vajadustele paremini vastavaid teenuseid ja tooteid. Olemasoleva potentsiaali realiseerimise ehk avaliku sektori hangete ostujõu efektiivsema kasutuse oluline võtmetegur on nn targa tellija olemasolu, kes oskab kirjeldada hankevajadusi probleemipõhiselt, on teadlik turul pakutavatest lahendustest ning turuosaliste arendusvõimekustest ning oskab täpsustada ja juhtida selliste lahenduste tellimiseks vajalikke protsesse läbi projekti kogu elutsükli. See tähendab, et avalik sektor, mis on hangete kaudu turul samuti klient, ostab nn nõudliku kliendina tooteid, teenuseid ja lahendusi, mis eeldavad ettevõtjailt arendustegevusi. Sellise lähenemisega on avalik sektor uute või oluliselt uuendatud toodete, teenuste ja lahenduste esmane klient, andes ettevõtetele referentsi hanke tulemusel valminud toote, teenuse või lahenduse edasi müümiseks. Seega mõjutab edukas nõudluspoole innovatsioonipoliitika ettevõtlust mitmeti, näiteks pakkudes arendustegevuse toetust, esmase kliendi ja tööde referentsi, mida kasutada turul edaspidi. Suurendades avaliku sektori nõudlust teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni järele, luuakse turgu teadmusmahukate toodete ja teenuste pakkumiseks. Tugevdades avaliku ja erasektori koostööd innovatiivsete lahenduste kasutuselevõtul, tuues kokku nii nõudluspoole kui ka võimalikud pakkujad, tagatakse, et ühiselt määratletud probleemide ja vajadustega tegelemine oleks võimalikult efektiivne.

5. Eelnõu seotus teiste meetmete ja valdkondlike arengukavadega

Eelnõu sätestab toetusskeemi seose prioriteetse suuna teiste meetmete, meetme tegevuste ja arengukavadega, tuues välja kokkupuutepunktid, mis on aluseks käesoleva toetusskeemi tegevustele või millesse tegevused panustavad.

Seos sama erieesmärgi teiste toetusskeemidega:

Meetme tegevus „Starditoetus“ – Ettevõtlusteadlikkuse meetme tulemusena on võimalik alustavatel ettevõtjatel saada ettevõtlusega alustamise eelnõustamist oma äriplaanide senisest paremaks planeerimiseks kui ka arengunõustamise teenust äriplaanis toodud tegevuskava realiseerimiseks. Käesolev toetusskeem ja starditoetuse meede täiendavad teineteist, kuna nimetatud starditoetuse saamisele eelnevalt peab olema alustav ettevõtja MAKs eelnõustamises käinud ning toetuse saamisele järgnevatel aastatel peab ettevõtja käima MAKs arengunõustamisel.

Käesolev toetusskeem täiendab meetme tegevuse „Turismisektori elavdamine ja taaskäivitamise toetamine“ elluviimist aidates kaasa Eesti kuvandi loomisele ja selle turundamisele, et tõsta Eesti tuntust. Käesoleva toetusskeemi raames tehakse erinevaid teavitus- ja turundustegevusi Eesti maine tõstmiseks, mis on oluline ka turisminõudluse valdkonnas.

Seos sama erieesmärgi teiste meetmetega:

Seos meetmega „Kapitali- ja krediidikindlustuse kättesaadavuse parandamine“. Ettevõtluskeskkonna arendamine, rahvusvahelistumise toetamine ja investeeringute soodustamine

Antud meede pakub ettevõtjatele võimalust traditsiooniliste äriprojektide finantseerimiseks vajaliku kapitali saada, et tõsta ettevõtjate üldist konkurentsivõimet (sealhulgas suurendada ekspordivõimekust). Lisaks teeb meede ettevõtjatele kättesaadavamaks ka kõrgema riskiga ambitsioonikate äriprojektide finantseerimiseks mõeldud riskikapitali, et toetada nende kiiret kasvu ja jätkusuutlikkust. Meede täiendab käesolevat ettevõtlusteadlikkuse toetusskeemi, luues ettevõtjate teadmiste ja oskuste arendamise kõrval ka paremad kapitali- ja krediidikindlustuse võimalused ettevõtjate kasvuks vajalike tegevuste finantseerimiseks.

Seos Riigikantselei poolt elluviidava meetme „Avaliku sektori innovatsioonivõimekuse tõstmine“ tegevusega „Avaliku sektori innovatsiooniprojektide toetamine ning analüüsid ja tööriistad avaliku sektori innovatsiooni ja arendustegevuse toetuseks“. Nõudluspoole innovatsioonipoliitika instrumendid panustavad samuti TAI teadlikkuse ja võimekuse suurendamisesse. Innovaatiliste riigihangete tegevustes tehakse tihedat koostööd Riigikantseleiga ning tegevused panustavad otseselt Riigikantselei meetme eesmärkide saavutamisse läbi info jagamise, teavitus- ja nõustamistegevuste pakkumise ning erasektori ja avaliku sektori vahelise dialoogi tekitamise.

Seos valdkondlike arengukavadega:

„Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035“. Toetusskeem aitab kaasa eelkõige ettevõtluskeskkonna arendamisele: tõstetakse ettevõtlusteadlikkust ja suurendatakse ettevõtjate võimekust oma toodangut eksportida. Lisaks aitab toetusskeem kaasa ettevõtjate teadmiste ja kompetentside arendamisele, et panustada senisest enam efektiivsuse kasvule ja kõrgema lisandväärtusega toodete ja innovaatiliste teenuste pakkumisele. Selleks panustatakse käesolevas toetusskeemis otseselt tootmisalase efektiivsuse arendamisse. Toetusskeem aitab kaasa teadmus- ja tehnoloogiamahuka ettevõtluse kasvule ning suurema lisandväärtuse ja sellest tulenevalt kõrgemate sissetulekute ja heaolu taseme saavutamisele kõikjal Eestis.

„Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035“ – strateegia seab eesmärgiks tagada ettevõtlike ja kaasaegsete teadmiste ning oskustega inimeste järelkasv, mis on tarvilik kõrgema tootlikkuse taseme saavutamiseks Eestis. Käesolev toetusskeem täiendab elukestva õppe strateegiat edendades TAI- ja ettevõtlusteadlikkust erinevates sihtrühmades ning teadmisi ja oskusi ettevõtja põhise lähenemise läbi.

Teised riiklikud strateegiad, mille eesmärkide saavutamise seisukohalt on oluline Eesti maine tõstmine, ettevõtjate teadmiste ja oskuste arendamine, TAI teadlikkuse ja võimekuse kasv või ettevõtlusteadlikkuse tõstmine panustades ettevõtluskeskkonna arendamisele.

6. Käskkirja mõjud horisontaalsetele põhimõtetele

Käskkirjas toodud tegevuste mõju horisontaalsetele põhimõtetele on valdavalt toetav.

Horisontaalsed põhimõtted	Mõju
---------------------------	------

Tasakaalustatud regionaalne areng	Toetav mõju: Toetuskeemis tegevuste elluviimisel arvestatakse piirkondade ühtlase arendamisega ja tagatakse eri regioonide võrdne kohtlemine. Tehnoloogia- ja teadusmahukas ettevõtlus võib olla palju vähem sõltuv inimkapitali mahust ning sellest tulenevalt on võimalus edendada ettevõtlust üle Eesti. Samas võib vajada tehnoloogia- ja teadusmahukas ettevõtlus kõrge teadmiste ja oskuste tasemega inimressurssi, mis selle ressursi koondumise tõttu teatud regioonidesse, sõltuvalt valdkonnast ja ettevõtluse iseloomust, võib piirata regionaalsust oluliselt. Eesti ettevõtete konkurentsivõime on piirkonniti endiselt väga erinev. Piirkondlikud erinevused on olulised lisandväärtuse, ekspordi, teadus- ja arendustegevuse rakendamise suutlikkuse ning ettevõtluse valdkonnas. Käskkirja alusel elluviidavate tegevuste järgi on vajadus üle-eestiliselt. Teadlikkuse alaste tegevuste elluviimisel tehakse vajadusel koostööd maakondlike arenduskeskustega, tagamaks paremat regionaalset katvust ning informeeritust ja ligipääsetavust teenustele igas regioonis. Vastutustundlikkuse kasv ettevõtluses on regionaalselt neutraalse mõjuga või kergelt positiivne, soodustades ettevõtjate panustamist kogukondadesse. Käskkirjaga hõlmatud tegevuste täpsem tegevuskava ning konkreetsed alamtegevused koos täpse eelarve ning ajaraamiga määratletakse toetuskeemi iga-aastases tegevuskavas. Elluviija toob tegevuskavas välja regionaalse puutumuse potentsiaaliga tegevused ning hindab nende asjakohasust tasakaaluka regionaalse arengu põhimõtte edendamiseks. Käskkirja tegevutel on potentsiaali panustada kaudselt horisontaalse näitaja eesmärgi täitmisesse: väljaspool Harjumaad loodud SKP elaniku kohta EL 27 keskmisest. Käskkirja tegevuste panust mõõdikusse ei ole võimalik arvuliselt näidata.
Keskkond ja kliima	Toetav mõju. Toetuskeemi raames elluviidavate tegevuste planeerimisel ja elluviimisel arvestatakse keskkonnahoiu ja kliima temaatikaga, sealhulgas pakutakse messide valikul ettevõtjatele välja ka energiasäästu ning ressursside parema kasutuse temaatilisi messe. Lisaks kaasatakse üritusele ka selles valdkonnas tegutsevaid ettevõtjaid. Toetuskeemi tegevused seonduvad keskkonna- ja kliimapoliitikaga nutika spetsialiseerumise kasvuala – ressursside efektiivne kasutamine – kaudu. Lisaks võib uute innovaatiliste ettevõtjate ja teenuste/toodete turule toomise kaudu panustada nii kliimamuutuste leevendamisesse kui ka kliimamuutuste mõjuga kohanemisesse. Käskkirja alusel elluviidavad tegevused on ellu kutsutud mh otseselt kestlikkuse kasvatamiseks ning rohepöörde soodustamiseks, mistõttu läbib

	keskkonnamõju on positiivne. Ühtlasi loob see uusi ja innovaatilisi ärimudeleid ja -võimalusi ning kasvatab seekaudu ettevõtjate konkurentsivõimet. TA ja innovatsiooni edendamine võib potentsiaalselt panustada nii vajalike kliimamuutuste leevendamise kui ka kliimamuutuste mõjuga kohanemise tehnoloogiate arengusse. Innovatsioonihangete edendamine annab avalikule sektorile rohkem tööriistu tegeleda muutuvast kliimast uute oludega, mille tarbeks on vaja leida uusi innovaatilisi lahendusi, mis täna veel turul ei pruugi kättesaadavad olla Vastutustundliku ettevõtluse oluline komponent on ka kestlikkus ja keskkonnasõbralikkus. Elluviidavad tegevused toetavad otseselt rohelisuse ja vastutustundlikkuse kasvu, muutes ettevõtjate toimimist ja juhtimist keskkonnasõbralikumaks. TAI teadlikkuse edendamine suurendab uute tulevikutehnoloogiate turule tulekut, mis sõltuvalt valdkonnast võivad mängida rolli kliimanetraalse energiatootmise suunas liikumisel. Seeläbi panustatakse „Eesti 2035“ aluspõhimõtte näitajasse „Kasvuhoonegaaside netoheide CO2 ekvivalenttonnides“.
Sooline võrdõiguslikkus, võrdsed võimalused, ligipääsetavus	Toetav mõju. Tegevuste eesmärk on infoühiskonnas toimetulekuks vajaliku teadlikkuse ja teadmiste omandamine ning täiendamiseks võimaluste loomine, et luua eeldused e-teenuste võimalikult turvaliseks ja laialdaseks kasutuselevõtuks kõigi sihtgruppide seas. Arvestatakse, et info tegevustest jõuaks erinevate sihtgruppideni nende eelistatuid ning enimkasutatavaid infokanaleid pidi. Info levitamisel toetusskeemi raames planeeritavatest tegevustest arvestatakse eri sihtrühmade eelistatuid ja enimkasutatavate infokanalitega. Samuti arvestatakse toetusskeemi raames korraldatud tegevuste puhul osalejate erineva taustaga ning juhul kui osalejaks on teisest rahvusest, puudega või vanuselise iseärasusega isik, siis annab korraldaja endast parima, et muuta osalemine võimalikult turvaliseks ja kättesaadavaks. Lahendus ei diskrimineeri kedagi, st tagatud on võrdne ligipääs kõigile, kes vastavad sihtgrupile seatud tingimustele, mis tulenevad TAIE eesmärkidest ja rakenduskavas kokku lepitud. Käskkirja üks eesmärke on juhtimiskvaliteedi kasv, mis otseselt adresseerib ka organisatsioonide mitmekülsuse ja töötajatega arvestamise aspekti ning edendab seega mitmekesisust. Sekkumiste ettevalmistamisel ja rakendamisel võetakse arvesse võimalikku mõju võrdsusele, kaasamisele ja mittediskrimineerimisele ning vajaduse korral kohandatakse meetmeid seal kus asjakohane. Lahendus aitab otseselt kaasa erinevate gruppide, sh noored, eneseteostusvõimalustele, eeskätt seoses ettevõtlusega alustamisega ja ettevõtluspotentsiaali realiseerimise kaudu. Uued tehnoloogiad ja ärimudelid ning sellega seotud teadlikkuse ja kompetentside kasvatamine on üks

	käskkirja sihtidest, mille osas positiivne muutus ellu kutsuda. Käskkirja rakendamise tulemusel paraneb otseselt erinevate gruppide võime ja oskused tegeleda ettevõtluse ja innovatsiooniga. Käskkirja alusel elluviidavate tegevuste üks fookusi on vastutustundliku ettevõtluse edendamine erinevate selleks ellu kutsutavate tegevuste abil ja võimalusel vastavaid sotsiaalpartnereid võimestades. Ettevõtluse üldine vastutustundlikkuse kasv ja paranenud juhtimiskvaliteet adresseerib otseselt võrdsete võimaluste temaatika senisest paremat ja tõhusamat kajastamist ettevõtja igapäevases toimimises. Lahendus on suunatud ettevõtlus- ja innovatsiooniteadlikkuse kasvule erinevates ühiskonna sihtgruppides, kes on ettevõtjad või evivad ettevõtluspotentsiaali. Käskkirja eesmärk ei ole käsitleda mehi ja naisi erinevalt, vaid arendada ettevõtjaid, parandamaks nende toimimist ja juhtimiskvaliteeti, keskkonnateadlikkust, innovatsioonivõimet ja võimaldada füüsilistel isikutel realiseerida edukamalt oma ettevõtluspotentsiaali võrreldes olukorraga, kus käesoleva käskkirja alusel ellu viidavaid tegevusi ei tehtaks. Lahendus toetab meeste ja naiste huvi tegutseda kõrgema kasvupotentsiaaliga innovaatilises ja kõrge lisandväärtusega ettevõtjates. Tegevused on ligipääsetavad ning läbivalt on rakendatud kaasava disaini põhimõtteid. Tegevuste elluviija tagab ka ligipääsetavuse analoogselt oma teiste pakutavate teenustega. Teenuseid pakutakse läbivalt ligipääsetavalt. Vastutustundlikkus on üks tegevuste suundasid ning läbivalt rakendatakse kaasava disaini põhimõtteid. Käskkirjaga hõlmatud tegevuste täpsem tegevuskava ning konkreetsed alamtegevused koos täpse eelarve ning ajaraamiga määratletakse toetusskeemi iga-aastases tegevuskavas. Elluviija käsitleb tegevuskavas ka seoseid horisontaalsete põhimõtetega. Elluviija tagab, et puuduks riive horisontaalsete põhimõtetega ning võimalusel kujundab tegevusi nii, et need panustaksid positiivselt horisontaalsete põhimõtete edendamisesse.
DNSH ja kliimakindlus	DNSH ja kliimakindlus on analüüsitud rakenduskava koostamise käigus. Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava perioodiks 2021–2027 raames läbi viidud „ei kahjusta oluliselt“ analüüs ei tuvastanud, et käskkirjaga hõlmatud meetmed põhjustaks olulist kahju keskkonnanäesmärkidele, pigem toetatavad tegevused arvestavad ja panustavad kliima- ja keskkonnanäesmärkide saavutamisse. Sellest tulenevalt puudub vajadus täiendavate leevendusmeetmete kehtestamiseks.

7. Käskkirja rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Käskkirja rakendamisega ei kaasne rakendusasutusele ega rakendusüksusele olulisi lisakulusid. Rakendamise eeldatavaid tulusid ei ole võimalik rahaliselt mõõta, sest tegemist on pikemaajalise investeringuga, mille tulemused kajastuvad paranenud teadlikkuses ja kompetentsides, samuti rahvusvahelistumise potentsiaali tõhusamas ärakasutamises.

8. Käskkirja jõustumine

Käskkiri jõustub selle allkirjastamisest. Käskkirjas toodud erieesmärgi nr 1 sekkumiste elluviimine jõustub kui 2021–2027 perioodi rakenduskava erieesmärgi temaatiline eeltingimus on täidetud.

9. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile, Välisministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Riigikantseleile ja Riigi Tugiteenuste Keskusele ning arvamuse avaldamiseks Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutusele, EVEA-le, Teenusmajanduse Kojale ja TAIE juhtkomisjonile.